

Jeroen Hofman

Eiland van boven

DOOR EDO DIJKSTERHUIS

“Hier wil ik hangen, hier kom ik ooit te hangen.” Dit zei Jeroen Hofman toen hij in 2003 met zijn kunstacademieklass het net geopende Fotomuseum Den Haag bezocht. Zijn jaargenoten lachten erom maar nu is het zover. Eiland is Hofmans eerste museale solo en toont de plat gefotografeerde Waddeneilanden zoals ze niet eerder zijn getoond. Met een hint naar Van Ruysdael en de vroege Mondriaan; romantiek gekoppeld aan een hang naar abstractie.

Zicht vanaf dijk: met sneeuw, liefst bij helder weer. Strand: een zonnige, warme dag zodat er lekker veel mensen zijn. Weiland dichtbij zee: als er schapen zijn, bij voorkeur licht bewolkt. Zo ziet het draaiboek op Jeroen Hofmans computer er ongeveer uit. Voor ieder beeld dat hij wil maken heeft hij de ideale omstandigheden en benodigde 'rekwisieten' genoteerd. Als aan de voorwaarden wordt voldaan, is die foto aan de beurt. "Toen we vorig jaar plotseling vier dagen sneeuw hadden, liet ik alles uit mijn handen vallen om de foto van die dijk te maken", vertelt

de fotograaf die het zelf heeft over een 'afvinklijst'. "Ongeveer een vijfde van mijn foto's ontstaat spontaan – dat zijn cadeautjes – maar ik werk steeds planmatiger. Aan een foto gaat veel werk vooraf. De meeste mensen kijken niet lang genoeg naar een landschap maar ik blijf me vast in kader, moment en techniek. Telkens stel ik mezelf de vraag: wat zie ik echt? Wat gebeurt er als de horizon zo staat en wat als ik een tikje opzij ga? Fotografie is volgens mij vooral veel vlieguren maken. Pas na heel veel doen weet je wat je moet fotograferen en wanneer."

Eén voorwaarde geldt standaard: het mag niet harder waaien dan windkracht 5. Hofman werkt namelijk vanuit een hoogwerker en bij al te veel wind beweegt die en is het onmogelijk om scherpe foto's te maken. "De ene keer dat ik in een winterstorm omhoog ben gegaan heb ik doodangsten uitgestaan. Zo'n hoogwerker slaat ver uit. Zelfs bij minder heftig weer lig ik de eerste avond na een fotosessie in mijn bed nog te schommelen."

LIJNENSPEL

De inzet van een hoogwerker geldt inmiddels als Hofmans handelsmerk. Hij gebruikt hem sinds zijn serie *Playground* (2011), dat over een

“Verblijf op zo'n eiland is een vorm van onthaasten, je overgeven aan een beperkt aantal vierkante kilometers

oefenterrein voor calamiteiten gaat. "Ik fotografeerde eerst vanaf een trapje maar toen ik de resultaten tijdens Rencontres d'Arles liet zien aan professionals was de reactie: het is wel goed maar we missen context, waar is dit? Ik moest dus een treetje hoger. Met een gehuurde hoogwerker kwam ik erachter dat naarmate ik hoger kwam de gelaagdheid in het beeld toenam. Salomon van Ruysdael zocht voor zijn 17e-eeuwse landschappen ook altijd een hoger standpunt op. Dan zie je wat er gebeurt op de voorgrond, in het midden en in de verte. Mijn camera, een Phase One IQ3 met 100 miljoen pixels, legt alles vast in waanzinnig detail." De Waddeneilanden, waar Hofmans tentoonstelling en boek *Eiland* over gaan, zijn een bijzonder dankbaar onderwerp voor deze werkwijze. "Het landschap is opgedeeld in vlakken en de horizon is leeg – zonder hoogbouw of windmolens. Toen ik voor het eerst in mijn hoogwerker zat, vergat ik de tijd. Pas na drie uur merkte ik dat ik mijn telefoon in het hotel had laten liggen – en dat zegt wat voor een telecomjunkie als ik. Verblijf op zo'n eiland is een vorm van onthaasten, je overgeven aan een beperkt aantal vierkante kilometers."

Dat klinkt heel gevoelig en Hofmans werk ademt ontegenzeggelijk een bepaalde romantiek, maar de manier waarop hij de compositie van het beeld benadert is juist heel rationeel en analytisch. "Ik gebruik een kompas om de stand van de zon te bepalen zodat ik niet met tegenlicht fotografeer. Daarnaast probeer ik weg te blijven van clichés, zeker bij de Waddeneilanden die helemaal plat zijn gefotografeerd. Gebouwen heb ik liever niet in beeld, die verstoren de vlakverdeling. En als ik niet om een lantaarnpaal heen kan fotograferen, dan haal ik die in de postproductie eruit – het is immers geen documentaire fotografie wat ik bedrijf." De hoogte van zijn hoogwerker laat Hofman afhangen van het onderwerp. "Als er mensen op de foto staan, gebruik ik meestal een iets lager standpunt, tien meter. Dan zijn ze nog als zodanig herkenbaar. Maar mensen spelen geen persoonlijke rol in mijn foto's. Ze zijn stoffage, opvulling en ondergeschikt aan het landschap. Ze geven de maatverhoudingen aan." Het gaat Hofman om wat hij "het lijnenspel" noemt. De cover van zijn publicatie is een goed voorbeeld: een juttersschutting die in cirkelvorm op het strand is geplaatst. In de foto staat hij

© Jeroen Hofman, Curves Ameland, 2018

exact in het midden van een rechthoek zand met daarboven een exact even grote rechthoek zee. Wie door zijn wimpers ernaar kijkt ziet een verwant van de minimalistische schilderkunst uit de jaren '70.

“*Playground* was figuratief en documentair”, zegt Hofman over zijn doorbraakwerk. “De stadsparken die erna kwamen waren tableaux vivants. En *Eiland* is een mix van die twee maar met een hogere mate van abstractie.”

HOUDBAARHEIDSDATUM

Hofman doet nog steeds het opdrachtwerk waarmee hij ooit begonnen is, “maar ik word wel steeds vaker gevraagd om het handschrift dat ik heb ontwikkeld in mijn autonome werk. Na een tijdje in de hoogwerker is het prettig om weer in teamverband portretten te maken. Maar na twee weken ben ik het dan weer zat en wil ik weer alleen werken.”

“Ik denk dat je als commercieel fotograaf een houdbaarheidsdatum hebt en dat ik er op mijn 45e tegenaan zit. Er zijn maar een paar collega's ouder dan ik die nog werken. De rest is gestopt of doet iets anders. Dat is ook niet zo vreemd. De

beeldtaal verandert en naarmate je ouder wordt, word je nukkig en eigenwijs en wil je niet altijd meebewegen met de nieuwe trend. Fotograaf worden is makkelijk, fotograaf blijven is veel moeilijker.”

Hofman prijst zich gelukkig dat hij inmiddels kan leven van zijn vrije werk, waar hij naar eigen zeggen tot zijn dood mee voort kan. De komende tijd staat volledig in het teken van zijn tentoonstelling en boek, maar plannen voor daarna zijn al gemaakt. “Ik heb wat vingeroefeningen gedaan langs de kust van België en Frankrijk. Maar het liefst zou ik verder weg willen. Naar Japan, om besneeuwde boshellingen op heel minimalistische wijze te fotograferen. Of naar de Verenigde Staten om meer geëngageerde foto's te maken. Nergens zijn de maatschappelijke tegenstellingen immers zo groot als daar: golfkarretjes in een gated community in Florida versus jongens die in New Mexico zitten te sleutelen aan brommers. Het liefst zou ik naar Baltimore gaan, naar een ruige wijk die ik daar ken, en vanuit de hoogte jongens op de straathoek fotograferen. Maar ja, je loopt wel in de gaten met zo'n hoogwerker.” □

JEROEN HOFMAN (1976) leerde de praktische kant van het vak tijdens een opleiding reclame en communicatie aan SintLucas Boxtel. De conceptuele verdieping volgde aan de Koninklijke Academie voor Beeldende Kunst in Den Haag. Daarna combineerde hij opdrachten met autonoom werk. *Playground* (2011) was zijn prijswinnende doorbraakproject. Series over onder andere forensische wetenschappen (*Forensics*, 2016) en stadsparken (*Parks*, 2018) volgden. Hij wordt vertegenwoordigd door Galerie Wouter van Leeuwen.

© Jeroen Hofman, Safehouse Vlieland, 2019